

УТВЪРЖДАВАМ:.....

(Нина Стайкова)
Директор

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

*„Всяко дете има различен стил и темп на обучение!
Всяко дете е уникално, не само способно да учи, но и способно да успее!“*

Робърт Джон Мийхан

*„Обучението трябва да бъде процесът,
който помага на всеки да намери своята уникалност.“*

Лео Бускалия

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата на СУ „Св. Паисий Хилендарски“ – Хасково е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Настоящата програма е разработена във връзка с осигуряването на ефективна подкрепа за личностно развитие на учениците и има за цел предоставяне на равни възможности на учениците от уязвими групи, и гарантиране на тяхното качествено образование и участие в училищния живот заедно с останалите ученици

Училищната програма се базира на:

- ✚ Закон за предучилищното и училищното образование
- ✚ Наредба за приобщаващото образование
- ✚ Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- ✚ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.)
- ✚ Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);

- ✚ Закон за защита от дискриминация
- ✚ Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието

II. АНАЛИЗ НА ПРЕДОСТАВЯНОТО ДО МОМЕНТА ОБРАЗОВАНИЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В УЧИЛИЩЕТО

През учебната 2021/2022 година в СУ "Св. Паисий Хилендарски" се обучават 576 деца и ученици, разпределени в 27 паралелки. Резултатите от НВО и ДЗИ показват, че в училището се провежда качествено обучение. В училището се обучават 34 деца и ученици със специални образователни потребности, както и деца с различен социален статус. Двама ученици в задължителна училищна възраст са отписани по чл. 173, ал. 2, т. 2 от ЗПУО.

1. Контекст на средата, в която функционира училището:

Уязвими групи в СУ "Св. Паисий Хилендарски" са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца със слаби оценки и отсъствия по неуважителни причини, деца с един родител, деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди.

А) Икономически условия:

Безработицата, ниските доходи и бедността поставят някои ученици в затруднени условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. Те са принудени да помагат на семействата си, което води до честото им отсъствие от училище и липса на мотивация за учене. Голяма част от учениците се отглеждат от роднини, тъй като родителите им са в чужбина.

Б) Социален статус на семействата, отношение към училището и образователния процес:

Част от учениците се отглеждат в семейства, в които са налице конфликти, напрежение и кризи, родителите са функционално неграмотни или ниско образовани, родителският контрол липсва или е много слаб. Това води до ниска степен на готовност за училище, дефицит на комуникативна компетентност, липса на навици за учене, липса на интерес към учебния материал, отсъствие на познавателна мотивация, неосъзнаване на ползата от образование и липса на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им.

В) Извънредна епидемична обстановка и обучение от разстояние в електронна среда

Обучението на деца и ученици от уязвими групи от разстояние в електронна среда води до понижаване на мотивацията за учене, влияе на социалните и комуникативните им умения и невъзможност за спазване на принципа за равен достъп.

2. Предприети до момента дейности на училищно ниво за осигуряване на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвимите групи:

✓ Тясно сътрудничество на училището с всички институции, ангажирани с децата и учениците: Отдела за Закрила на детето, РУО – Хасково, община Хасково, Областна администрация Хасково, РПУ – Хасково, НПО и др.

✓ Обезпеченост с необходимите специалисти: в училището са назначени педагогически съветник, психолог, ресурсни учители и логопед;

✓ Много добра материална база с архитектурно достъпна среда за децата със специални образователни потребности;

✓ Училищните учебни планове се разработват в съответствие с желанието на учениците и техните родители, както и с образователни резултати на учениците;

✓ Повишаване мотивацията за учене в електронна среда с активното участие на психолога и педагогическия съветник;

✓ Организиране и провеждане на мероприятия с активното участие на ученици от уязвимите групи;

✓ Формиране на положителни нагласи към различието, превенция на ранното отпадане от

- училище и превенция на ранните бракове сред учениците от малцинствата в часовете на класа;
- ✓ Доброволчески инициативи с цел подкрепа на деца и семейства от уязвими групи;
  - ✓ Включване на учениците в занимания по интереси по различни програми и проекти;
  - ✓ Създадена е добра подкрепяща среда за ученици, склонни към негативни прояви – тренинги за мотивация и преодоляване на проблемното поведение;
  - ✓ Целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до седми клас с разнообразни форми за пълноценно общуване, развлечение и отдых;
  - ✓ През учебната 2021/2022 година на 26 ученици, които имат различни поведенчески и емоционални проблеми и обучителни затруднения е предоставена обща подкрепа за личностно развитие.
  - ✓ Организиране на лятна работа с учители, логопед и психолог;
  - ✓ Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на 35 деца и ученици от 1. до 12. клас;
  - ✓ Провеждане на дейности по превенция на тормоза и насилието, чрез групова работа в часа на класа и обучителни тренинги, организирани от МКБППМН и НПО със съдействието на педагогическия съветник;
  - ✓ Осигуряване на таблети на деца от семейства в затруднено положение за обезпечаване на обучение от разстояние.

III. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Приобщаващото образование е всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане на индивидуалността и разнообразието от потребности на всяко дете, насоченост към ресурсите на децата, както и създаване на възможности за развитието и активното им участие в живота на училищната общност.

Постигането на този стандарт изисква диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите и социалните промени, превенция и навременно систематизиране на наличната информация, за да се организира учебният процес съобразно потенциала и силните страни на децата и учениците.

ПРИОРИТЕТИ

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик за достъп до качествено образование;
2. Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности;
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на учениците, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота им и адаптирани към способността им да прилагат усвоените компетентности на практика;
4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че учениците да развият максимално своя потенциал;
5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на обучението и при участието им в дейността на училището;
6. Цялостен системен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и

екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;

7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, учениците, семейството и общността;

8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;

9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;

10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

ЦЕЛИ:

1. Осигуряване на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всяко дете и ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

2. Осигуряване на равни възможности на най-уязвимите групи деца и тези, изложени на риск от дискриминация – деца със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца от различни етнически групи, деца с един родител, лишени от родителска грижа по други причини, деца, настанени в институции, деца с изявиени дарби чрез прилагане на комплекс от мерки, заложи в програмата.

IV. УЧИЛИЩНИ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА ЗА ВСИЧКИ УЧЕНИЦИ И ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

1. Създаване на благоприятна образователна среда и оказване на ефективна обща подкрепа за всички ученици в училището

Мерки/дейности за осигуряване на благоприятна образователна среда и оказване на ефективна обща подкрепа за всички ученици в училището	Отговорни лица	Срок
1. Приемане на седмичния и дневния брой часове за групите за всяка от дейностите от целодневна организация на учебния ден и съчетаването им в седмичното разписание с учебните часове от училищния учебен план	Директор	до 15.09.
2. Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, по-ефективна работа в групата за ЦОУД и в часовете за консултации	класни ръководители, учители	през учебната година
3. Провеждане на консултации с напредналите ученици с цел подготовка за участие в олимпиади, състезания и конкурси	учители по предмети	през учебната година
4. Включване на ученици в групи за преодоляване на обучителни затруднения	ръководители на групи	м. септември
5. Изграждане на училищни екипи за подкрепа за личностно развитие на ученика;	Директор, координатор по чл. 7, ал. 1	през учебната година

	от Наредбата за приобщаващото образование	
6. Включване на учениците в различни училищни дейности в зависимост от интересите и потребностите им;	Директор, педагогически специалисти	през учебната година
7. Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности;	педагогически специалисти	през учебната година
8. Дейности на училищната библиотека, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация;	домакин	по повод важни дати и празници
9. Разглеждане на теми в ЧК, свързани с превенция на насилието и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията;	класни ръководители, педагогически съветник	през учебната година
10. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците;	педагогически съветник	през учебната година
11. Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност; стипендии на ученици;	Директор, Педагогически съвет	през учебната година
12. Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации;	педагогически съветник, психолог	през учебната година
13. Екипни дейности на педагогическите специалисти във връзка с оказване на обща и допълнителна подкрепа	Директор, педагогически съветник, психолог	през учебната година
14. Организиране на допълнително обучение по учебни предмети съгласно разпоредбата на чл. 27 от Наредбата за приобщаващото образование;	Директор, педагогически специалисти	през учебната година
15. Индивидуално консултиране на ученици по проблеми, свързани с тяхното поведение, с взаимоотношенията с връстници, родители, учители или с психичното, личностното и интелектуалното им развитие;	педагогически специалисти	през учебната година
16. Провеждане на дейности по повод национални празници и отбелязване на важни дати, с цел изграждане на чувство за принадлежност към общността;	педагогически специалисти	през учебната година
17. Включване на родителите в обучителни тренинги и Училище за родители и приобщаването им към изявите на класа;	педагогически съветник, главни учители	през учебната година

18. Провеждане на доброволчески акции	педагогически специалисти	през учебната година
---------------------------------------	---------------------------	----------------------

2. Предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвими групи

Мерки/дейности за предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвими групи	Отговорни лица	Срок
Ученици в риск		
1. Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изявиени дарби;	ЕПЛР, сформирани за конкретния случай	през учебната година
2. Съвместна работа на педагогическия съветник с класните ръководители по изпълнение на Механизма при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и взаимодействие при кризисна интервенция за мотивация и преодоляване на проблемното поведение;	педагогически съветник, класни ръководители	през учебната година
3. Прилагане на диференциран и индивидуален подход към нуждаещи се от подкрепа ученици;	педагогически специалисти	през учебната година
4. Реализиране на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите;	Директор, педагогически специалисти	през учебната година
5. Взаимодействие с отдела за Закрила на детето и структурите на полицията;	Директор, педагогически специалисти	през учебната година
6. Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към училищната среда; Повишаване на информираността на родителите: относно отговорността им в процеса на образование на децата им и за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания;	педагогически специалисти	през учебната година
7. Мотивиране на учениците с обучителни затруднения за участието им в консултации и допълнителни консултации по учебни предмети;	Директор, педагогически специалисти	през учебната година
8. Провеждане на разговори на ЕПЛР с учители за подобряване на образователните резултати и мотивацията за учене, за оценка на риска; оценка на потребностите и силните страни на ученика, планиране на интервенциите и оценка на ефективността им;	педагогически специалисти	през учебната година
9. Провеждане на беседи в ЧК за превенция на ранните бракове на възраст 12-13 год.;	педагогически специалисти	през учебната година
10. Активно участие в изпълнението на дейностите, заложи в Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в	Директор, педагогически специалисти	през учебната година

задължителна предучилищна и училищна възраст		
Ученици със специални образователни потребности		
1. Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици с индикации за СОП	ЕПЛР, сформирани за конкретния случай	през учебната година
2. Превантивна логопедична дейност: Изследване в начален етап; Определяне на потребността от индивидуална работа;	логопед	до 01.11.
3. Логопедична терапия, рехабилитация и консултации;	логопед	през учебната година
4. Ресурсно подпомагане	ресурсни учители	през учебната година
5. Сформиране на екипи за допълнителна подкрепа	Директор, координатор по чл. 7, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование	през учебната година
6. Обучение чрез преживяване, с цел по-лесно усвояване на знания и умения и тяхното интегриране в личността на детето/ученика;	педагогически специалисти	през учебната година
7. Обучение „връстници обучават връстници”, с цел по-лесно включване в общността на връстниците, особено важна за изграждане на идентичност в юношенска възраст;	педагогически специалисти	през учебната година
8. Подкрепа на психичното здраве на децата и учениците и повишаване на мотивацията им за учене в условия на COVID и обучение от разстояние в електронна среда	психолог, педагогически съветник	през учебната година

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- брой проведени инициативи;
- брой ученици, на които е оказана обща и допълнителна подкрепа;
- брой сформирани групи по проекти и участници в тях;
- брой ученици и родители, участвали в училищни инициативи, доброволчески акции и тренинги.
- брой ученици, обхванати в обучение от разстояние в електронна среда.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- повишаване на образователните резултати на учениците;
- намаляване броя на безпричинните отсъствия на учениците;
- намаляване броя на учениците в риск и отпадналите от образователната система;
- превръщане на училището в привлекателно и желано;
- осъзнаване на ползите от ученето;

- гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие, в зависимост от неговите индивидуални потребности;
- постигане на равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при обучението и при участието им в дейността на училището;
- сътрудничество между всички участници в процеса на предоставянето на подкрепа за личностно развитие – училището, семейството и общността.

ФИНАНСИРАНЕ

Необходимите средства за изпълнение на програмата ще бъдат осигурени от следните източници:

- ✓ бюджета на училището;
- ✓ европейски проекти и национални програми;
- ✓ от проведените доброволчески акции и благотворителни базари.

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет - протокол №12/01.09.2022 г. и е утвърдена със заповед РД-13 №1807-519/09.09.2022 г. на директора на училището.

Програмата се прилага през учебната 2022/2023 и през учебната 2023/2024 година и се актуализира при необходимост.